

Brüssel, 11.4.2024
C(2024) 2513 final

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

11.4.2024,

millega lubatakse Eestile tagastamatu toetuse kolmanda osamakse tegemine

(Ainult eestikeelne tekst on autentne)

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

11.4.2024,

millega lubatakse Eestile tagastamatu toetuse kolmanda osamakse tegemine

(Ainult eestikeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu,¹ eriti selle artikli 24 lõiget 5,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EL) 2021/241 artikli 4 lõike 2 kohaselt on taaste- ja vastupidavusrahastu erieesmärk anda liikmesriikidele rahalist toetust, et saavutada nende taaste- ja vastupidavuskavades sätestatud reformide ja investeeringute eesmärgid ja sihid.

Nõukogu 16. juuni 2023. aasta rakendusotsuses, millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang² (edaspidi „nõukogu rakendusotsus“), on sätestatud, et liit teeb osamaksed kooskõlas rahastamislepinguga kättesaadavaks tingimusel, et komisjon teeb määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 5 kohaselt otsuse selle kohta, et Eesti on rahuldavalt täitnud taaste- ja vastupidavuskava rakendamisega seotud asjakohased eesmärgid ja sihid.

- (2) 18. detsembril 2023 esitas Eesti maksetaotluse koos liidu vahendite haldaja kinnituse ja auditite kokkuvõttega. Taotlus puudutas tagastamatu toetuse kolmandat osamaket. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 3 andis komisjon esialgse hinnangu selle kohta, kas nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid on täidetud rahuldavalt. Hindamisel võeti arvesse komisjoni ja Eesti vahel määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõike 6 kohaselt kokku lepitud tegevuskorda³.
- (3) Komisjon andis esialgse positiivse hinnangu tagastamatu toetusega seotud 18 eesmärgi ja sihi rahuldava täitmise kohta ning esitas vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 4 oma järeldused majandus- ja rahanduskomiteele, küsides komitee arvamust eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise kohta. Vastavalt kõnealuse määruse artikli 25 lõikele 4 esitas komisjon Euroopa Parlamendi pädevale komisjonile ülevaate, millised on tema esialgsed järeldused asjakohaste eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise kohta. Majandus- ja rahanduskomitee nõustus komisjoni esialgse positiivse hinnanguga ning leidis, et Eesti on rahuldavalt täitnud kõik maksetaotlusega seotud eesmärgid ja sihid. Komisjon on võtnud majandus- ja rahanduskomitee arvamust oma hinnangus arvesse.

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

² Nõukogu rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (2023/0161).

³ Euroopa Komisjoni ja Eesti vahel kokku lepitud taaste- ja vastupidavusrahastu tegevuskord jõustus 4. märtsil 2022.

- (4) Nõukogu rakendusotsuse lisa 2. jao punktis 1 on sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid, mis tuleb rahuldavalt täita tagastamatu toetuse kolmanda osamakse jaoks summas 142 977 720 eurot.
- (5) Sihiga 7 nähakse ette, et vähemalt viis projekti, millega töötatakse välja platvormid digitaalseks teabevahetuseks autokaubaveo valdkonnas, on saanud positiivse toetuse andmise otsuse. Eesti esitatud tõendid näitavad, et kuuete projektile anti toetust digiplatvormi ja põhifunktsioonide väljatöötamiseks, mis võimaldab luua e-veoselehe andmevahetusteenuse. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks siht 7 lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (6) Eesmärgiga 24 nähakse ette, et rohepöörde rakkerühm vaatab läbi olemasolevad ringmajanduse meetmed ja erinevad tegevuskavad ning koondab need ühtseks ringmajanduse tegevuskavaks, millest saab Eesti ringmajandusele ülemineku alus. Eesti esitatud tõendid näitavad, et rohepöörde rakkerühm on olemasolevad ringmajanduse meetmed läbi vaadanud ja ühtse ringmajanduse tegevuskava koostanud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk 24 lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (7) Eesmärgiga 41 nähakse ette, et töötatakse välja projektide valikukriteeriumid ning jõustub ministri dekreet rohevesiniku terviktehnoloogiatega seotud projektidele toetuse andmise tingimuste kohta. Lisaks tagatakse vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele. Eesti esitatud tõendid näitavad, et rohevesiniku terviktehnoloogiatega seotud projektide valikukriteeriumid ja toetuse andmise tingimused on kehtestatud määrusega, mis on jõustunud ja milles on kindlaks määratud ka põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele vastavus. Nõukogu rakendusotsuses nõuti projektide valikukriteeriumide väljatöötamist ja toetuse andmise tingimuste jõustamist vastutava ministri dekreediga, Eesti aga kasutas majandus- ja kommunikatsiooni ministri määrust. Kuigi see kujutab endast minimaalset formaalset kõrvalekallet nõukogu rakendusotsuse nõudest, on ministritel Eesti õigusaktide kohaselt õigus anda välja ainult määrusi ja käskkirju. Määrusel on Eesti õigussüsteemis samasugune õigusjõud nagu dekreedil. Sellest tulenevalt ei mõjuta see minimaalne kõrvalekalle edusamme eesmärgiga seotud reformi elluviimisel. Meetme kirjelduses nõuti lisaks, et toetatavad projektid valitakse välja projektikonkursi alusel, mis on avatud kõigi majandussektorite projektidele. Eesti esitatud tõendid näitavad, et projektikonkurss oli avatud transpordi- ja keemiasektorile. Kuigi see kujutab endast minimaalset sisulist kõrvalekallet nõukogu rakendusotsuse nõudest, tehti rohevesiniku tehnoloogiaga seotud sektorite kindlaksmääramiseks põhjalik analüüs, mille põhjal leiti, et nendeks on transpordi- ja keemiasektor. Civitta Eesti AS, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus ning Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut viisid Eesti valitsuse jaoks läbi uuringu, mille tulemuste kohaselt on Eesti jaoks rohevesiniku kasutuselevõtu seisukohast kõige asjakohasemad sektorid transpordi- ja keemiasektor. Uuringus tugineti eri majandussektorite (nt põllumajandus, transport, energeetika) vesiniku potentsiaalsete kasutajatega tehtud intervjuudele ning hinnangule selle kohta, milline on eri sektorite tootmisvajaduste potentsiaal 2030. ja 2050. aastal. Sellest tulenevalt ei mõjuta see minimaalne kõrvalekalle edusamme eesmärgiga seotud investeringu tegemisel. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (8) Sihiga 47 nähakse ette kahe elusündmusteenuse ja/või proaktiivse teenuse käivitamine. Eesti esitatud tõendid näitavad, et käivitatud on kaks elusündmusteenust (abiellumine ja lapse saamine) ning et vastavad IT-lahendused toimivad vähemalt teenuse põhiosades. Eesti esitatud tegevuskavas kirjeldatakse järgmisi samme proaktiivsete

digitaalsete avalike teenuste edasiarendamiseks. Eesti esitatud tõendid näitavad ka, et teenuste valik põhines arengukaval. Mõlemad internetis käivitatud elusündmusteenused võimaldavad eri ametiasutuste IT-süsteeme paremini integreerida ja aitavad rakendada ühekordsuse põhimõtet. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks siht lugeda rahuldavalt täidetuks.

- (9) Sihiga 49 nähakse ette, et kasutusele võetakse üks IT-arendus, mis aitab kaasa ärisündmusteenuste ja digivärava rakendamisele. Eesti esitatud tõendid näitavad, et kasutusele võeti üks IT-arendusprojekt (uus portaal Eesti ettevõtjatele) ning et see oli otseselt seotud ettevõtja digivärava arendamisega. Lisaks näitavad Eesti esitatud tõendid, et arendusprojekti tulemusena valmis toimiv IT-lahendus, st IT-lahendus toomis lõppkasutajate (ettevõtjate) jaoks vähemalt põhiosades ning arendusprojekt suutis anda tagasisidet edasiste arenguvajaduste kohta reformi rakendamise perioodil või pärast seda. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks siht lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (10) Eesmärgiga nr 63 nähakse ette, et energiatõhusaks renoveerimiseks luuakse tehniliste konsultantide maakondlik nõuandevõrgustik, mille kaudu anda vajalikku teavet ja stimuleerida renoveerimist. Eesti esitatud tõendid näitavad, et renoveerimistoetusmeetmeid haldava keskasutuse (EAS/KredEx) ja maakondlike arenduskeskuste vahel on sõlmitud koostöölepingud, millega tagatakse, et igas piirkonnas annab renoveerimisalast nõu vähemalt üks koolitatud spetsialist. Eesti on esitanud ka tõendid selle kohta, et igas maakondlikus arenduskeskuses on antud nõu vähemalt üks kord. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (11) Eesmärgiga 76 nähakse ette, et Keskkonnainvesteeringute Keskus kuulutab välja avatud projektikonkursi, et toetada tööstuspiirkondades taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvate ettevõtjate võrguga ühendamise kulusid, ning et tagatakse vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele. Eesti esitatud tõendid näitavad, et Keskkonnainvesteeringute Keskuse veebisaidil avaldati konkursikutse. Projektikonkursi käsitlevas määruses tagatakse vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele ja määratletakse tööstuspiirkondades taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvad ettevõtjad abikõlblikena. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (12) Eesmärgiga 78 nähakse ette, et Keskkonnainvesteeringute Keskus kuulutab välja avatud projektikonkursi energiasalvestuse projektide toetamiseks ning et tagatakse vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele. Eesti esitatud tõendid näitavad, et konkursikutse avaldati Keskkonnainvesteeringute Keskuse veebisaidil ja mitmes meediakanalis. Vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele on määratletud projektikonkursi käsitlevas määruses. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (13) Eesmärgiga 82 nähakse ette transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035 keskkonnahoidliku ja kestliku ühistranspordi arendamise rakenduskava vastuvõtmine. Eesti esitatud tõendid näitavad, et Eesti valitsus võttis rakenduskava vastu ning kava sisu on kooskõlas eesmärgi nõuetega. Nõukogu rakendusotsuse kohaselt peab rakenduskava heaks kiitma juhtkomitee. Majandus- ja taristuminister kiitis rakenduskava heaks ja allkirjastas selle 31. jaanuaril 2023. Rakenduskava projekt esitati juhtkomiteele kirjaliku arvamuse saamiseks. Kava muudeti juhtkomiteelt saadud tagasiside põhjal ja seejärel esitati see rahandusministeeriumile, nagu on näha tagasisidedokumentidest. Kuigi see kujutab endast minimaalset formaalset

kõrvalekallet nõukogu rakendusotsuse nõudest, on juhtkomiteega konsulteeritud ja selle märkusi arvesse võetud. Lisaks on rakenduskava saanud majandus- ja taristuministri heakskiidu, mis on hierarhias kõrgemal kui juhtkomitee heakskiit. Sellest tulenevalt ei mõjuta see minimaalne kõrvalekalle edusamme eesmärgiga seotud investeringu tegemisel. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.

- (14) Eesmärgiga 92 nähakse ette, et omavalitsuste jaoks kuulutatakse välja avatud projektikonkurss jalgratta- ja jalgteedesse investeerimiseks. Eesti esitatud tõendid näitavad, et Riigi Tugiteenuste Keskuse veebisaidil avaldati konkursikutse. Projektikonkurss hõlmab selliseid nõudeid nagu 24 km pikkuse jalgratta- ja jalgteetaristu ehitamine, et tagada turvaline ja kestlik juurdepääs avalikele teenustele, ühistranspordile ja töökohtadele. Samuti on konkursikutses märgitud, et tähelepanu pööratakse Rail Balticu kohalikele peatustele ning ühendusele olemasoleva jalgratta- ja jalgteede võrgustikuga. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (15) Eesmärgiga 95 nähakse ette, et kinnitatakse tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegiline raamistik, milles kirjeldatakse tervishoiuteenuste korraldamise meetmeid eri tervishoiusektorites, eelkõige eriarstiabi valdkonnas; füüsiliste ja inimressursside eraldamist, et tagada tervishoiuteenuste osutamine kogu territooriumil, ning rahastamis-, valitsemis- ja teabevahetusmehhanisme, mis tagavad strateegia tulemuslikkuse kogu riigis. Eesti esitatud tõendid näitavad, et strateegiline raamistik on kooskõlas eesmärgi nõuetega vastu võetud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (16) Eesmärgiga 96 nähakse ette, et jõustuvad tervise- ja tööministri dekreedid, millega muudetakse arstide ja apteekrite toetuste süsteemi. Eesti esitatud tõendid näitavad, et jõustunud on tervishoiu- ja tööministri määrus „Tervishoiutöötaja lähtetoetus“ ning tervishoiuministri määrus, millega muudetakse määrust „Apteekri lähtetoetuse taotlemise, maksmise ja tagasinõudmise kord“. Nõukogu rakendusotsusega nõuti, et jõustuksid tervise- ja tööministri dekreedid, millega muudetakse arstide ja apteekrite toetuste süsteemi. Kuigi määruse vastuvõtmine dekreeidi asemel kujutab endast minimaalset formaalset kõrvalekallet nõukogu rakendusotsuse nõudest, on ministritel Eesti õigusaktide kohaselt õigus anda välja ainult määrusi ja käskkirju. Määrusel on Eesti õigussüsteemis samasugune õigusjõud nagu dekreedil. Sellest tulenevalt ei mõjuta see minimaalne kõrvalekalle edusamme eesmärgiga seotud reformi elluviimisel. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (17) Eesmärgiga 99a nähakse ette, et kirjutatakse alla leping Tervikumi ehitamiseks – tegemist on Viljandi uue tervisekeskusega, mis koosneb üldhaiglast ja esmatasandi tervishoiukeskusest. Eesti esitatud tõendid näitavad, et valitsus on kooskõlas eesmärgi nõuetega lepingu sõlminud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (18) Eesmärgiga 108 nähakse ette, et jõustuvad tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatused, millega parandatakse patsientide nimistute teenindamist, tagatakse esmatasandi arstiabi järjepidevus ja laiendatakse meditsiiniõdede õigusi patsientidele ravimeid välja kirjutada. Eesti esitatud tõendid näitavad, et muudatused on kooskõlas eesmärgi nõuetega jõustunud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.

- (19) Eesmärgiga 109 nähakse ette, et kiidetakse heaks ettepanek e-tervise valitsemisraamistiku ja rakenduskava kohta, millega ajakohastada e-tervise valitsemisraamistikku ja e-tervishoiuteenuste arendamise koordineerimist. Eesti esitatud tõendid näitavad, et valitsemisraamistik ja rakenduskava on kooskõlas eesmärgi nõuetega heaks kiidetud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (20) Eesmärgiga 116 nähakse ette, et jõustuvad tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muudatused, millega nähakse ette püsiv mehhanism töötuskindlustushüvitiste kestuse pikendamiseks 60 päeva võrra. Eesti esitatud tõendid näitavad, et muudatused on kooskõlas eesmärgi ja tegevuskorra nõuetega jõustunud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (21) Eesmärgiga 118 nähakse ette integreeritud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamise tegevuskava vastuvõtmine. Eesti esitatud tõendid näitavad, et sotsiaalkaitseminister ja terviseminister on tegevuskava kooskõlas eesmärgi nõuetega vastu võtnud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (22) Eesmärgiga 122 nähakse ette soolise palgalõhe digitaalse tööriista prototüübi väljaarendamine. Eesti esitatud tõendid näitavad, et prototüüp on välja arendatud. Esitatud nõuetekohase põhjenduse alusel tuleks eesmärk lugeda rahuldavalt täidetuks.
- (23) Lisaks on Eesti kinnitanud, et varem rahuldavalt täidetud eesmärgid ja sihted ei ole muudetud.
- (24) Tulenevalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 5 kohasest täielikult positiivsest hinnangust Eesti maksetaotlusele tuleks lubada tagastamatu toetuse kolmanda osamakse rahaline toetus välja maksta.
- (25) Vastavalt rahastamislepingus täpsustatud nõukogu rakendusotsuse artikli 2 lõikele 3 tasaarvestatakse rahalise toetuse eelmaksed, lahutades need proportsionaalselt osamaksetest. Kuna Eesti sai 143 991 532 eurot rahalist toetust eelmaksetena, tuleks väljamaksest 20 687 219 eurot kasutada eelmaksete tasaarvestamiseks ja sellest 3 853 422 eurot REPowerEU peatüki eelmaksete tasaarvestamiseks.
- (26) Käesolev otsus ei tohiks piirata ühtegi menetlust, mis võidakse alata seoses siseturu toimimise moonutamisega, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike kohustusest rakendada meetmeid kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega ning eelkõige teavitada komisjoni võimalikest riigiabi juhtumitest vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 108.
- (27) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmed on kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 35 lõike 1 kohaselt asutatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Tagastamatu toetuse väljamaksmise lubamine

Nõukogu 16. juuni 2023. aasta rakendusotsuse (millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang) lisa 2. jao punktis 1 sätestatud tagastamatu toetuse kolmas osamakse summas 142 977 720 eurot lubatakse välja maksta.

Vastavalt komisjoni ja Eesti vahel määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohaselt sõlmitud rahastamislepingule kasutatakse 20 687 219 eurot rahalise toetuse eelmaksete

tasaarvestamiseks ja eelmaksete ülemäärase summa tasaarvestamiseks. Eestile tehakse rahastamislepingus osutatud pangakontole makse summas 122 290 501 eurot.

Artikkel 2

Adressaat

Käesolev otsus on adresseeritud Eesti Vabariigile.

Brüssel, 11.4.2024

Komisjoni nimel

Paolo GENTILONI

komisjoni liige

